

супроводжуватися впровадженням новітніх технологій цифрового управління.

Таким чином, міжнародні компанії для забезпечення власної конкурентоспроможності на світовому ринку потребують менеджменту нового покоління, що враховує та відповідає сучасним трендам світогосподарського розвитку.

Література:

1. Апелло Ю. Менеджмент 3.0. Agile-менеджмент. Лідерство та управління командами. Харків: Ранок: Фабула. 2019. 432 с.

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-534-1-79>

UKRAINE – KINGDOM OF THAILAND: DEVELOPMENT OF COOPERATION

УКРАЇНА – КОРОЛІВСТВО ТАЇЛАНД: РОЗВИТОК СПІВРОБІТНИЦТВА

Chekalenko L. D.

*Doctor of Political Science, Professor,
Merited Worker of Science and
Technology of Ukraine, Diplomat,
Leading Researcher
State Institution “Institute of World
History of the National Academy of
Sciences of Ukraine”;
Professor
Institute of International relations,
Taras Shevchenko National University
of Kyiv
Kyiv, Ukraine;
Visiting Professor
Jagiellonian University, Krakow and
Adam Mickievich Poznan University
in Poland
Poznan, Poland*

Чекаленко Л. Д.

*професор, доктор політичних наук,
Заслужений діяч науки і техніки
України, дипломат,
провідний науковий співробітник
Державна установа «Інститут
всесвітньої історії Національної
академії наук України
професор
Київський національний університет
імені Тараса Шевченка;
м. Київ, Україна;
візитинг-професор
Ягеллонський університет, Краків
та Університету Адама Міцкевича,
Познань, Республіка Польща*

Саме на Королівство Таїланд – ключову країну регіону звернула увагу Україна в часи мирного існування. З Таїландом наша держава розвиває двосторонні зв'язки системно і виважено, хоча і не так інтенсивно, як з деякими іншими державами. В економічному вимірі ми й сьогодні маємо непогані, враховуючи військовий стан, показники експорту-імпорту, активно торгуємо з Королівством. Договірні-правова основа українсько-тайських відносин складається з 19 документів, що охоплюють політичні

та економічні питання [1]. Історія становлення українсько-тайських відносин була б неповною, якби не згадати про візит майбутнього короля Таїланду тодішнього крон-принца в Україну у 1989 році. Мало кому відомо, що Король Таїланду Маха Вачіралонгкорн (РамаX) знає про Україну не з чуток: ще будучи Кронпринцем та виконуючи представницькі функції Королівської родини він відвідував Україну з офіційним візитом, перебував у Києві та в Криму [2].

У регіоні Південно-Східної Азії Таїланд впродовж останніх років є одним з головних торговельних партнерів України. Згідно із державними документами – розпорядженням Кабінету Міністрів України від 27 грудня 2017 року №1017-р – Таїланд включено до переліку країн, які є потенційно привабливими для більшості галузей української економіки і можуть служити орієнтиром для подальшого розвитку експортної діяльності. Зокрема, за підсумками 2019 року Таїланд посів 9-те місце серед 15-ти країн, до яких найбільше зріс експорт товарів з України. Також Таїланд займав 32-гу позицію серед країн за обсягом українського експорту у 2019 році, випередивши низку країн Азії та ЄС. У 2021 році обсяги експорту українських товарів через обмеження викликані пандемією ковід-19 сягнули відносно невисокого рівня – **224,886 млн дол. США, проте було відмічено зростання на 36,7%** у порівнянні із показниками за аналогічний період у 2020 році. **Імпорт з Таїланду збільшився на 30,1%**. Незважаючи на війну росії проти України, у 2021 році головною товарною позицією стали чорні метали, хоча частка експорту сільськогосподарської продукції в загальному обсязі експорту України до Королівства Таїланд домінувала та склала 71,9% [3].

Український імпорт з Таїланду складався переважно з технічного обладнання: реактори ядерні, котли, машини – 23,1%, \$58,205 млн; електричні машини – 14,7%, \$37,163 млн; засоби наземного транспорту, крім залізничного – 14,4%, \$ 36,268 млн; каучук, гума – 13,5%, \$ 34,175 млн; інші види наземного транспорту – 10,2%, \$ 19,779 млн; продукти переробки – 6,4%, \$16,213 млн; пластмаси, полімерні матеріали – 5,2%, \$13,071 млн. За даними Державної митної служби України, за 2022 рік обсяг двосторонньої торгівлі склав \$197,671 млн. (експорт – 35,22 млн., імпорт – 162,451 млн.) з від'ємним сальдо –\$ 127,231 млн. Найбільші статті імпорту: автомобілі легкові та інші моторні транспортні засоби для перевезення вантажів; машини автоматичної обробки інформації та їх блоки; електронні інтегровані системи; шини; рис. Номенклатура експорту: крохмалі; олії соняшникова, сафлорова або бавовняна; пульти, панелі, консолі; кондитерські вироби з цукру без вмісту какао; лікарські засоби дозовані або фасовані для роздрібною торгівлі; хлібобулочні вироби. За січень-травень 2023 року товарообіг між Україною і Таїландом склав

\$98,425 млн (експорт – 24,876 млн., імпорт – 73,549 млн.). Від’ємне сальдо становило \$48,673 млн. [3].

Водночас, Посольство України в Королівстві Таїланд МЗС України попереджає, що тайська сторона всіляко захищає власний ринок і власних виробників, вилучаючи з ліберальної схеми торгівлі деякі положення, що стосуються критичних галузей експорту. Так, у 2017 році в Королівстві Таїланд набрала чинності нова редакція «Закону про державні закупівлі та управління доставками», яка регулює та уніфікує механізми державних закупівель та сферу будівництва на місцевому і національному рівнях. Виключення дії закону становлять: сфера національної безпеки (закупівля озброєння та сервісне обслуговування військової техніки), медичне обладнання, наукові дослідження, закупівлі для потреб вищої освіти тощо. У той же час, відповідно до «Закону про діяльність іноземного бізнесу» (1999 рік) іноземним компаніям заборонено здійснювати діяльність у сфері будівництва, інженерії, архітектури тощо.

Які промислові ніші можуть зайняти українські технології? Станом на сьогодні Таїланд перебуває у так званій економічній «пастці середнього доходу», коли країна, досягаючи середнього рівня добробуту не в змозі продовжити його зростання. У такий момент назріває гостра потреба переходити до нової моделі зростання, зокрема через розвиток новітніх технологій з високою доданою вартістю, інвестиціями в наукові та освітні проекти, інституційні реформи. Саме в розробці і реалізації цих завдань наша держава могла б взяти участь, оскільки Таїланд проводить політику щодо концентрації зусиль на оновленні тих галузей промисловості, які мають найвищий потенціал подальшого розвитку. Відтак план «Таїланд 4.0» передбачає зосередження уваги та коштів урядових і ділових кіл на 10 пріоритетних напрямках промисловості, до яких входять уже існуючі, а також новостворені галузі. До перших п’яти існуючих провідних напрямів економіки країни належать: розбудова наступного покоління автомобільної промисловості; розумна електроніка; туризм та медичний туризм; сільське господарство та біотехнології; харчова промисловість. Станом на сьогодні ці галузі акумулюють близько 63% ВВП Таїланду. З метою залучення іноземних інвестицій задля реалізації плану «Таїланд 4.0» уряд Таїланду проводить роботу щодо створення спеціальних економічних зон, надаючи всіляку державну підтримку для їхньої повноцінної роботи. Головні сподівання покладаються на спеціальну економічну зону «Східний Економічний Коридор» (СЕК), Закон про яку було прийнято 14 травня 2018 року.

Україна зі своїм економічним, науково-технічним, аграрним та промисловим потенціалом, а також географічним розташуванням може бути важливим партнером Таїланду для виходу на ринки країн Східної

Європи та Європейського Союзу. Протягом останніх років активно розвивається співпраця ТПП України та Таїланду. 20 липня 2021р. відбулося **спільне засідання керівництва Торгово-промислової палати України та Тайської торгової палати – Ради торгівлі Таїланду**, де серед питань – проведення бізнес-форуму за участі ділових кіл обох держав. З метою створення подальших сприятливих умов для двосторонньої торгівлі 16 грудня 2021 року в м. Бангкок підписано **Меморандум про взаєморозуміння між Радою експортерів та інвесторів при МЗС України та Радою торгівлі Таїланду**. У співпраці з Офісом з просування експорту та компанією COIN 17 лютого 2022 р. було організовано вебінар Go Asia для розширення присутності української харчової продукції на ринках Таїланду, Сінгапуру та В'єтнаму. Особливі перспективи має науково-технічне співробітництво. У 2008 р. українська ракета носій «Дніпро» розробки ДКБ «Південне» вивела на орбіту перший тайський супутник зі спостереження за Землею – THEOS. У 2021 р. започатковано сталу взаємовигідну співпрацю між Державним космічним агентством України та Агентством гео-інформатики та розвитку космічних технологій Таїланду (GISTDA). Розвиваються гуманітарні зв'язки між нашими державами також за значної підтримки українців в Таїланді.

9 грудня 2020 р. новопризначений посол Королівства Таїланд в Україні з резиденцією у м. Варшава Четтапхан Максампхан розпочав роботу і Сторони домовилися про проведення у 2021 році третього раунду політичних консультацій, а також інавгураційного засідання Спільної комісії з питань торгівлі між Урядом України та Урядом Королівства Таїланд. Нагадаємо, що згідно з положеннями Експортної стратегії України («Дорожня карта стратегічного розвитку торгівлі») на 2017-21 роки, Таїланд було включено до переліку країн, які є потенційно привабливими для більшості галузей української економіки і можуть служити орієнтиром для подальшого розвитку експортної діяльності.

Україна є і буде державою, яка пропонує світу додану вартість, буде чесна та взаємовигідні відносини з іншими гравцями, робить вагомий внесок у міжнародний мир та безпеку, – зазначав тодішній міністр закордонних справ Д. Кулеба на саміті АСЕАН у Камбоджі у листопаді 2022 року. Росія є глобальною загрозою для безпеки та добробуту всіх країн у будь-якій частині планети. Варто згадати лише російський продовольчий шантаж. Завдяки зусиллям України, ООН, Туреччини, інших міжнародних партнерів вдалося захистити Чорноморську зернову ініціативу і запобігти зростанню продовольчих ризиків в країнах Глобального Півдня, які критично залежать від українського продовольства. Експорт українських зернових в країни Південно-Східної Азії становить 1 мільярд доларів. Тому держави

АСЕАН зацікавленні у безперервній роботі зернового коридору, в перспективі – у відновленні повноцінного постачання, що є неможливим без деокупації тимчасово окупованих територій та перемоги України [4].

Підбиваючи підсумок зазначимо наступне. Залучаючи українські бізнесові кола до співпраці з Таїландом, необхідно враховувати жорстку політику протекціонізму, запроваджену в цій державі (із вилученням з зовнішньої торгівлі низки товарних позицій, які захищено тайським внутрішнім експортно-імпортом законодавством). Водночас, для України настав час для сприятливого просування на тайський ринок технологій і інновацій, оскільки Королівство переживає «пастку середнього доходу». З одного боку, це доволі складне завдання в умовах війни, а з інших міркувань і спостережницького аналізу – показники торгівлі України – Таїланду 2023 року в цей активний період війни проти нашої держави вселяють певні надії на подальший розвиток співпраці. При цьому врахуємо також, що територіально Посольство Королівства Таїланд в Україні розташовано на час війни в столиці Республіки Польща в Варшаві, яка стала своєрідним торговельним хабом для українських товарів і логістичних транзитних схем.

До того ж, пропонували б ініціювати участь України в розгортанні спеціальної економічної зони «Східний Економічний Коридор» (СЕК), що сприятиме залученню іноземних інвестицій не тільки для реалізації у прийнятій на вищому рівні план «Таїланд 4.0», але й для відновлення української економіки, зруйнованої російською агресією. Тим більше, у такій співпраці зацікавлена і тайська сторона. Проактивна політика України на Глобальному Півдні наближає нашу перемогу в повномасштабній війні та посилює воєнну економіку України.

Література:

1. Офіційний сайт Міністерства закордонних справ України. Таїланд. Співробітництво. URL: <https://thailand.mfa.gov.ua/spivrobitnictvo/3183-legal-acts>
2. Посольство України в Королівстві Таїланд – візит нинішнього короля Таїланду в Україну у 1989 році. URL: <https://thailand.mfa.gov.ua>
3. Thailand in brief. General Information. URL: <https://thaiembdc.org/about-thailand/thailand-in-brief>
4. Офіційний сайт Міністерства закордонних справ України. Таїланд. Співробітництво. URL: <https://thailand.mfa.gov.ua/spivrobitnictvo/3183-legal-acts>